

Stichting Faunabeheereenheid Limburg
De heer A. Melissen
Postbus 960
6040 AZ ROERMOND

Ons kenmerk DOC-00338782
Bijlage(n) 1

Maastricht
Verzonden

11 oktober 2022

14 OKT. 2022

Onderwerp

Besluit aanvraag opdracht/ontheffing wasbeer

Geacht bestuur,

Bij brief van 29 oktober 2020, aangevuld op 5 maart 2021 en 24 juni 2021 (ons kenmerk: DOS-00014846), ontvingen wij uw verzoek om opdracht en/of ontheffing te verlenen voor schadebestrijding in het kader van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) voor de wasbeer (*Procyon lotor*).

Daarvoor wilt u gebruikmaken van de volgende middelen en/of methoden, 24/7 jaarrond inzetbaar in geheel Limburg:

- een geweer, al dan niet voorzien van een geluiddemper, een kunstmatige lichtbron, digitale richtkijker ('dual purpose' kijker die kan veranderen van dag- naar nachtkijker), laserpointer en/of nachtzichtapparatuur (o.a. infrarood, warmtebeeld of restlicht);
- middelen voor het doden van dieren na vangst in een vanginrichting: het geweer, een schietmasker, een dodelijke injectie door een dierenarts en een gas-, lucht- of veerdrukwapen met voldoende trefenergie voor het doden van dieren op korte afstand middels hersenschot (indien mogelijk in relatie tot de grootte van het dier), al dan niet voorzien van een geluiddemper, inzetbaar binnen en buiten de bebouwde kom en afwijkend van de eisen van een bejaagbaar veld, het bezit van een jachtakte en de voorschriften ten aanzien van munitie, en al dan niet voorzien van een kunstmatige lichtbron, digitale richtkijker ('dual purpose' kijker die kan veranderen van dag- naar nachtkijker), laserpointer en/of nachtzichtapparatuur (o.a. infrarood, warmtebeeld of restlicht);
- vanginrichtingen zoals kastvallen en vangkooien buiten gebouwen;
- de inzet van honden, niet zijnde lange honden;
- verdoving als middel tot bemachtiging. Hiermee kunnen wasberen (indien tot op voldoende afstand benaderbaar) effectief levend worden bemachtigd, bijvoorbeeld door middel van het toedienen van een verdovingsmiddel middels injectie met blaaspijp of verdovingsgeweer of orale verdovingsmiddelen via aas door dierenarts of andere daartoe gerechtigde deskundige;

- een gas-, lucht- of veerdrukwapen (verdovingsgeweer) voor het verdoven van wasberen op korte afstand, al dan niet binnen de bebouwde kom, afwijkend van de eisen van een bejaagbaar veld, bezit jachtakte en de voorschriften ten aanzien van de munitie, en al dan niet voorzien van een kunstmatige lichtbron, digitale richtkijker ('dual purpose' kijker die kan veranderen van dag- naar nachtkijker), laserpointer en/of nachtzichtapparatuur (o.a. infrarood, warmtebeeld of restlicht) of geluiddemper;
- specifiek voor medewerkers van het Waterschap Limburg en andere personen die belast zijn met het opsporen en vangen van Muskus- en Beverratten: een gas-, lucht- of veerdrukwapen met voldoende trefenergie voor het doden van wasberen op korte afstand middels hersenschot (indien mogelijk in relatie tot de grootte van het dier), al dan niet voorzien van een geluiddemper, of een klein kaliber geweer (.22 lr) voor het doden van wasberen die als bijvangst levend zijn gevangen met een vanginrichting voor muskus- en beverratten en waarvoor een verwijderingsdoelstelling geldt zonder opvangoptie (inzetbaar jaarrond gedurende het gehele etmaal), en voor wat betreft het gebruik van een gas- lucht- of veerdrukwapen al dan niet binnen de bebouwde kom en afwijkend van de eisen van een bejaagbaar veld, het bezit van een jachtakte en de voorschriften ten aanzien van munitie. U vraagt dit met name inzetbaar te laten zijn als wasberen in Limburg niet meer kunnen worden opgevangen.

Hieronder worden de overwegingen beschreven die aan de opdracht-/onthefingverlening ten grondslag liggen, gevolgd door het juridisch kader, de inhoudelijke overwegingen en het besluit.

OVERWEGINGEN

i. Algemeen

Invasieve exoten

Exoten zijn planten- en diersoorten die niet van nature in Nederland voorkomen, maar die door menselijk handelen bewust of onbewust in de Nederlandse natuur terecht zijn gekomen of dreigen te komen. Dit kan bijvoorbeeld gebeuren door ontsnapping uit gevangenschap, via het meeliften op voertuigen of via de handel. Een aantal soorten overleeft en plant zich voort. Meestal leidt dit niet tot problemen. Maar wanneer deze uitheemse soort nadelige gevolgen heeft voor de inheemse planten- en diersoorten dan wordt deze beschouwd als invasieve exoot. Invasieve exoten kunnen inheemse soorten verdringen of de omgeving voor deze soorten ongeschikt maken. Daarnaast kunnen invasieve exoten ook landbouwschade veroorzaken, gebouwen of andere constructies aantasten, de doorstroming van watergangen belemmeren, de erosiebestendigheid van dijken ondermijnen of ziektes overbrengen.

Op Europees niveau is regelgeving opgesteld voor het omgaan met invasieve exoten. EU-verordening 1143/2014 (hierna: EU-exotenverordening) vereist maatregelen om de introductie, vestiging, verspreiding en ongewenste effecten van invasieve exoten op de inheemse biodiversiteit te voorkomen of te beperken. De wasbeer staat op de Unielijst van invasieve exoten (uitvoeringsverordening 2016/1141) en valt voor Nederland onder artikel 17 van de EU-exotenverordening, waardoor er een verplichting is om maatregelen te treffen om de gehele populatie te verwijderen om (toekomstige) schade aan de inheemse biodiversiteit te voorkomen. Op basis van de Wet natuurbescherming is de aanpak van de meeste invasieve exoten van de Unielijst -waaronder de wasbeer- een provinciale verantwoordelijkheid.

De wasbeer valt in de eerste categorie exoten van het provinciaal exotenbeleid¹: te verwijderen Unielijssoorten. Voor deze categorie neemt de Provincie het initiatief bij de te nemen maatregelen, met als doel de populatie geheel te verwijderen, en draagt hiervan de kosten.

Verspreiding wasbeer²

De wasbeer komt oorspronkelijk uit Noord-Amerika en is rond 1930 uitgezet in Duitsland. Sindsdien heeft de soort zich verspreid in meerdere Europese landen. In Nederland heeft de soort zich vooral in het oosten van het land verspreid. Eind 2017 kwam in Limburg de eerste melding binnen van een wasbeer met jongen in de omgeving van Merkelbeek. In Limburg is het aantal waarnemingen van de soort de afgelopen jaren toegenomen. In Limburg worden wasberen, inclusief jongen, vooral rond Maastricht, Sittard en Geleen gezien. De populatieomvang werd eind 2018 geschat op vijftig tot honderd dieren³.

Soortbeschrijving⁴

De wasbeer komt voor in verschillende habitats, zoals waterrijke bosgebieden, moerasgebieden, rivieruiterwaarden en kleinschalig cultuurlandschap. Daarnaast komt de soort voor in stedelijk gebied met groen, water en een aanvullende voedselbron zoals huishoudelijk afval. Ze kunnen zelfs hogere dichtheden bereiken in het stedelijke gebied dan in de natuur. Wasberen mijden open vegetaties. Het is een roofdier met een dieet van dierlijk voedsel (vogels, eieren, kleine zoogdieren, amfibieën, vissen, kreeften, mosselen, slakken, regenwormen, insecten) en plantaardig materiaal (vruchten, noten, granen, maïs). Het is een goede zwemmer en klimmer en is vooral actief tijdens de schemer en nacht waarbij één tot twee kilometer kan worden afgelegd. Beschutting wordt gezocht in nesten of hollen van andere dieren, holle bomen, gebouwen of dichte vegetatie. Eens paar jaar kan een vrouwtje 3 tot 6 jongen werpen die na één jaar (vrouwtjes) of twee jaar (mannetjes) zelf geslachtsrijp zijn. De jongen verlaten na twee maanden het nest en kunnen tot 45 kilometer vanaf de geboorteplek trekken. In de vrije natuur worden wasberen zelden ouder dan 10 jaar.

Aanpak in Limburg

Op 17 september 2019 heeft het College besloten tot het verlenen van een opdracht en ontheffing om de omvang van de populatie van de wasbeer in Limburg te beperken (opdracht/ontheffing nr. 2019-04: Wasbeer)^{5,6}. De wasbeer werd van oktober 2019 tot april 2022 in Limburg bestreden door het onder voorwaarden toestaan van een combinatie van vangen en afschot⁷. Daarbij werden gericht vangkooien ingezet om de wasberen levend te vangen. Voor de gevangen wasberen stelde de Provincie Limburg vast of er op dat moment opvang tegen acceptabele kosten mogelijk was. De wasberen werden gevangen onder coördinatie van de Zoogdierverseniging (om de effectiviteit van de bestrijding te monitoren) en opgevangen bij Stichting AAP in Almere. Daarnaast werd jachtaktehouders toegestaan wasberen te doden met het geweer, maar alleen daar waar vangen redelijkerwijs niet mogelijk was⁸.

¹ Limburgs Plan van aanpak Invasieve exoten: <https://www.limburg.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/invasieve-exoten/>

² Faunabeheerplan 2020-2026, Faunabeheereenheid Limburg, hoofdstuk 8.22.2

³ "Wasbeer in de grensregio, monitoring in het oostelijk deel van Nederlands Limburg", Bionet Natuuronderzoek, oktober 2018

⁴ Faunabeheerplan 2020-2026, Faunabeheereenheid Limburg, hoofdstuk 8.22.1

⁵ <https://repository.officiële-overheidspublicaties.nl/externebijlagen/exb-2019-45761/1/bijlage/exb-2019-45761.pdf>

⁶ <https://repository.officiële-overheidspublicaties.nl/externebijlagen/exb-2019-45760/1/bijlage/exb-2019-45760.pdf>

⁷ La Haye, M., D.L. Bekker, R. Delbroek en R. Janssen, 2022. De wasbeer in Limburg, periode 2019-2022. Rapportnr. 2022.09. Zoogdierverseniging/Bionet Natuuronderzoek, Nijmegen/Stein.

⁸ Dit betreft percelen waar een wasbeer was waargenomen en tot maximaal 2000 meter daarbuiten en waar vangen met val/kooi

Met de betrokken organisaties was afgesproken dat binnen de voornaamste leefgebieden ('kerngebieden') voor de duur van het project geen afschot van wasberen zou plaatsvinden. Deze twee kerngebieden⁹ zijn vastgesteld op basis van eerder genoemd onderzoek³ en zijn in het najaar van 2021 samengevoegd en uitgebreid tot geheel Zuid-Limburg inclusief de gemeente Echt-Susteren.

In totaal zijn 95 wasberen gevangen en opgevangen in de periode van oktober 2019 tot en met maart 2022. Er zijn geen wasberen gedood ondanks dat de ontheffing hiertoe wel enkele keren is doorgeschreven. Van de gevangen wasberen was 52% geïnfecteerd met de wasberenspoelworm (*Baylisascaris procyonis*). De spoelworm kan naast wasberen ook vogels en andere zoogdieren, waaronder de mens, infecteren en in sommige gevallen kan dat leiden tot de ziekte *Larva migrans*. Door het RIVM is in samenwerking met het Natuurhistorisch Museum Luxemburg een genetische analyse uitgevoerd met behulp van DNA-samples van in Limburg gevangen en dood gevonden wasberen. Daaruit bleek dat de populatie in het kerngebied bij Sittard genetisch afwijkt van andere (Europese) populaties en (dus) van lokale oorsprong is.

Het (op)vangproject met de Zoogdierverseniging en Stichting AAP zou nog tot en met het voorjaar van 2023 doorlopen. Doordat het afgelopen jaar veel meer wasberen zijn gevangen dan eerdere jaren, is alle beschikbare opvangcapaciteit reeds bezet. Stichting AAP heeft aangegeven geen mogelijkheden voor aanvullende opvang te hebben, onder andere omdat voor het permanent huisvesten van wasberen bij uitplaatspartners momenteel een ingewikkelde vergunningprocedure nodig is. Hierdoor loopt dit proces ernstige vertraging op. Ook andere opvangcentra hebben momenteel geen ruimte voor grootschalige opvang van wasberen¹⁰. Daarnaast is er mogelijk sprake van instroom vanuit de Waalse wasbeerpopulatie (dit is nog in onderzoek), waardoor er in Limburg mogelijk geen sprake meer is van een lokale geïsoleerde populatie wasberen. Bij continue instroom van wasberen uit het buitenland is grootschalige opvang geen reële optie meer. Enkel in individuele situaties zou opvang tot de mogelijkheden kunnen behoren¹¹.

Het College van Gedeputeerde Staten heeft een wettelijke verantwoordelijkheid om de bestrijding van de wasbeer voort te zetten en heeft daarom op 11 oktober 2022 een nieuwe aanpak vastgesteld. Provinciale Staten zijn hierover geïnformeerd via een Mededeling portefeuillehouder Aanpak wasbeer. Daarin is het doden van wasberen de voornaamste bestrijdingsmethode om wasberen uit het veld te verwijderen, via afschot door jachtaktehouders en vangen door een vangteam en daarna doden. Tegelijkertijd zet het College in op de ontwikkeling van duurzame niet-dodelijke beheermiddelen die mogelijk in een later stadium kunnen worden ingezet (bijvoorbeeld anticonceptie). In 2025 volgt een evaluatie van de resultaten en de op dat moment beschikbare maatregelen.

niet mogelijk bleek gedurende ten minste 3 weken na plaatsing van de val/kooi. Afschot was dan toegestaan gedurende maximaal 3 maanden

- ⁹ Het eerste kerngebied bestond uit de gemeenten Maastricht en Eijsden-Margraten en het tweede kerngebied uit de gemeenten Echt-Susteren, Sittard-Geleen, Stein, Beek, Beekdalen, Brunssum, Heerlen, Landgraaf, Kerkrade, Voerendaal en Simpelveld.
- ¹⁰ De enige overgebleven opvangmogelijkheid is het levenslang opvangen van gevangen wasberen in een nieuw te bouwen opvangfaciliteit. Dat zou ruwweg ongeveer vijf keer zoveel kosten als tot dusver voor opvang is betaald (exclusief bouwkosten verblijf) en de nodige bouwtijd vergen en is daarmee geen opvang 'tegen acceptabele kosten', zie pagina 3.
- ¹¹ Bijvoorbeeld opvang van een in stedelijk gebied gevangen wasbeer bij een klein opvangcentrum

ii Juridisch kader

Gedeputeerde Staten kunnen opdracht geven aan faunabeheereenheden, wildbeheereenheden of andere samenwerkingsverbanden of personen om de omvang van exoten te beperken (artikel 3.18, eerste en vierde lid, Wnb). Een opdracht tot het beperken van een exoot hoeft niet te voldoen aan de voorwaarden die wél van toepassing zijn op inheems beschermde soorten. Er hoeft niet getoetst te worden of er sprake is van een wettelijk belang, of er andere bevredigende oplossingen zijn en hoe de duurzame staat van instandhouding wordt geborgd (volgt uit artikel 3.18, vierde jo. eerste lid, Wnb). Hoewel toetsing aan een wettelijk belang niet aan de orde is, moet er bij bestrijding van (invasieve) exoten wel sprake zijn van een redelijk doel, zoals vermeld in artikel 3.17, eerste lid, onder a, b of c van de Wnb. Ook moet de zorgplicht uit artikel 1.11 van de Wnb in acht worden genomen. Eenieder die een in het wild levend dier doodt of vangt dient te voorkomen dat het dier onnodig lijdt (artikel 3.24, eerste lid, Wnb en artikel 3.25, derde lid, Wnb). Dit geldt tevens bij het gebruik van de aangewezen middelen (artikel 3.24, derde lid, Wnb). Middels ontheffing, opdracht of vrijstelling worden de middelen aangewezen die voor het vangen en doden van de aldaar bedoelde vogels en dieren mogen worden gebruikt (artikel 3.25, eerste lid, Wnb).

Artikel 3.18, tweede lid, van de Wnb bepaalt dat Gedeputeerde Staten ten aanzien van één of meer van de door hen in de opdracht aangewezen personen of groepen van personen bepalen dat zij, ter uitvoering van de opdracht, bedoeld in het eerste lid: a. toegang hebben tot gronden, zo nodig met behulp van de sterke arm, of b. handelen overeenkomstig een vastgesteld en goedgekeurd faunabeheerplan. Vervolgens geeft artikel 3.18, derde lid, van de Wnb aan dat Gedeputeerde Staten kunnen bepalen wat met de bij gebruikmaking van de opdracht bemachtigde wasberen gebeurt.

Het is niet wettelijk verplicht om een faunabeheerplan vast te stellen voor het beheer van exoten, in tegenstelling tot beschermde inheemse diersoorten, op grond van artikel 3.12, tiende lid Wnb. De Provincie Limburg is echter van mening dat het exotenbeheer deels op een vergelijkbare manier ingestoken kan worden als het beheer van inheemse beschermde soorten. Voor exoten is namelijk ook een faunabeheerplan gewenst als bij de aanpak een gecoördineerde inzet van jachtaktehouders of andere uitvoerders, zoals muskus- en beverratbestrijders, mogelijk is. Het doel is mede per saldo zo min mogelijk dieren op termijn te hoeven verwijderen. De Faunabeheereenheid Limburg (FBE Limburg) is derhalve door de Provincie gevraagd om een faunabeheerplan voor exoten op te stellen. Het faunabeheerplan behoeft de goedkeuring van Gedeputeerde Staten van de provincie waarin de faunabeheereenheid werkzaam is (artikel 3.12, zevende lid van de Wnb). Op 8 december 2020 heeft ons College het door u opgestelde Faunabeheerplan 2020-2026 goedgekeurd. In hoofdstuk 8.22 wordt aandacht besteed aan de wasbeer.

Voor het uitvoeren van de opdracht is tevens ontheffing van verboden nodig. Het is verboden zich buiten gebouwen te bevinden met middelen of met materialen ter onmiddellijke vervaardiging van die middelen, voor het vangen of doden van dieren (artikel 3.24 tweede lid Wnb). Hieronder vallen ex artikel 3.10, aanhef en onder e, van het Besluit natuurbescherming (hierna: Bnb) vangkooien en schietmaskers. Ons college kan op grond van artikel 3.25, vierde lid, van de Wnb ontheffing verlenen van de genoemde verboden.

In de Wnb en het Bnb wordt het gebruik maken van het geweer onder omstandigheden uitgesloten en worden er beperkingen aan gesteld (3.26 tweede lid Wnb). Deze zien o.a. op het gebruik maken van het geweer zelf, de munitie en het gebruik van middelen op, aan of bij het geweer (artikel 3.26, tweede lid onder a, b, c Wnb). Ons College kan gelet op het bepaalde in artikel 3.26, derde lid Wnb ontheffing verlenen van de genoemde verboden c.q. beperkingen die gelet op de Wnb en het Bnb gelden ten aanzien van het gebruikmaken van het geweer.

Indien ontheffing wordt verleend met betrekking tot de regels aangaande munitie, geldt dat eveneens rekening moet worden gehouden met belangen van veiligheid, volksgezondheid, welzijn en milieu (artikel 3.26 tweede lid onder b jo. derde lid Wnb). Artikel 3.26, derde lid, van de Wnb is tevens de basis voor een ontheffing voor het gebruik van een gas-, lucht- en veerdrukwapen en verdovingsgeweer (gas-, lucht- en veerdrukwapen) en de daarvoor benodigde afwijkingen ten aanzien van de regels voor geweren zoals vermeld in de Wnb en het Bnb.

Op grond van artikel 5.3, vijfde lid, Wnb kunnen wij voorschriften aan de opdracht verbinden, de opdracht onder beperkingen verstrekken en een geldigheidsduur aan de opdracht verbinden. Het is verboden in strijd met de voorschriften van een opdracht te handelen.

iii Overwegingen t.a.v. het redelijk doel als bedoeld in artikel 3.17 Wnb

Op grond van de Europese uitvoeringsverordening 2016/1141 (Unielijst) is de wasbeer (*Procyon lotor*) aangewezen als invasieve exoot omdat dit uitheemse dier een bedreiging vormt of kan gaan vormen voor de inheemse biodiversiteit. Voor de wasbeer was op het moment van inwerkingtreden van de Unielijst (3 augustus 2016) nog geen sprake van voortplanting in Nederland. Het beheerdoel van de wasbeer is daarom permanente verwijdering op grond van artikel 17 van EU-exotenverordening. Als een artikel 17-soort zich vestigt en er sprake is van populatievorming, zoals sinds eind 2017 het geval is met de wasbeer in Limburg, moet de provincie maatregelen nemen om de populatie volledig en permanent uit de natuur te verwijderen.

In het faunabeheerplan is in hoofdstuk 8.22.4.3 beschreven welke schade wasberen kunnen veroorzaken aan de inheemse biodiversiteit. De mate van impact van de wasbeer op flora en fauna kan variëren afhankelijk van het habitat en de periode van het jaar. Tijdens het broedseizoen kunnen wasberen zich specialiseren in eieren en nestjongen van vogels. Daarnaast prederen ze ook vogels die broeden in hollen en op eilanden en incidenteel op soorten van open vegetaties als graslanden. In Noord-Amerika is onder andere predatie op nesten van watervogels (eenden, ganzen en alken) en zangvogels waargenomen. In Duitsland is gesuggereerd dat de negatieve impact van wasberen op grond broedende vogels verschilt per gebied door de gebiedsomvang, beschuttingsmogelijkheden en voedselaanbod. In een natuurgebied met grote stukken oeverbos en voldoende beschutting en voedsel voor vogels en wasberen was geen bewijs gevonden voor negatieve effecten op grond broedende vogels. Echter, voor een ander gebied, waar geschikt habitat van watervogels en wasberen was gelimiteerd tot smalle rietstroken langs de oever, werd verwacht dat de aanwezigheid van wasberen wel leidt tot een verslechterde habitatkwaliteit voor grondbroedende vogels. Hier zou de hoge dichtheid van wasberen de predatiedruk op vogels verhogen en daarmee zorgen voor een gedragsverandering en verminderde voortplanting van vogels. Uit Duitsland zijn opnames bekend van een wasbeer die alle jongen uit een oehoe-nest predeert. Uiteindelijk zal de dreigende schade van de wasbeer aan de biodiversiteit voornamelijk bestaan uit lokale effecten door verhoogde predatie op (bedreigde) soorten.

iv. Overwegingen t.a.v. de in te zetten middelen en methoden inclusief het geweer

Wanneer een wasbeer uit het veld wordt verwijderd dient voorafgaand per geval de Werkwijze escalatieladder (opgenomen in de bijlage van de opdracht/ontheffing) te worden doorlopen zodat de juiste werkwijze wordt toegepast (vangen, verdoven of doden). Hierbij dient te worden nagegaan met welke methoden de wasbeer op een adequate manier uit het veld kan worden verwijderd, met oog voor dierenwelzijn. Daarbij wordt een dodelijke methode pas toegepast als niet-dodelijke maatregelen niet beschikbaar zijn, onvoldoende werkzaam zijn gebleken of niet (meer) in redelijkheid kunnen worden verlangd. Vanwege dierenwelzijn is afschot van wasberen niet toegestaan in de periode van 15 maart tot 1 september om te voorkomen dat zogende wasberen worden gedood en de van hun afhankelijke jongen verkommeren. Het doden van gevangen zichtbaar zogende wasberen is niet toegestaan. Vandaar dat bij wasberen die worden gevangen in de periode van 15 maart tot 1 september moeten worden gecontroleerd of ze zogend zijn. Hierna worden de door u aangevraagde middelen en methoden beschreven. U vraagt deze inzetbaar te laten zijn in geheel Limburg, gedurende het gehele jaar, alle dagen van de week en 24 uur per dag.

Geweer, niet zijnde een verdovingsgeweer

Gebruik van het geweer is toegestaan voor het beperken van de omvang van populaties (invasieve) exoten middels opdracht (artikel 3.26 lid 1 onder d en onder 3° Wnb). Wasberen zijn ook in de schemering en nacht actief. Voor een effectieve en efficiënte bestrijding is het daarom noodzakelijk om middelen in te zetten en te vervoeren die in deze periode bruikbaar zijn, in afwijking van artikel 3.16 lid 1 sub a Bnb. Voor het gebruik van het geweer voor zonsopgang en na zonsondergang zijn daarom kunstmatige lichtbronnen, laserpointer, digitale richtkijker ('dual purpose' kijker die kan veranderen van dag- naar nachtkijker) en/of nachtzichtapparatuur met infrarood, warmtebeelden, en restlichtversterkers noodzakelijk (in afwijking van artikel 3.13 lid 4 Bnb). Met de inzet van een geluiddemper (in afwijking van artikel 3.13 lid 4 Bnb) worden dieren uit eenzelfde groep minder snel afgeschrikt, zijn er meer locaties waar geschoten kan worden en is de uitvoer van beheer minder belastend voor de schutter. De geluiddemper kan enkel worden gebruikt onder voorwaarde dat hiervoor aanvullend ontheffing is verleend door het Ministerie van Justitie en Veiligheid. De bevoegdheid voor het verlenen van toestemming tot het onder zich hebben (bezit en aanschaf) en dragen (gebruiken en onbedekt zichtbaar hebben in de openbare ruimte) van een geluiddemper ligt namelijk bij het Rijk.

Gas-, lucht- en veerdrukwapen, niet zijnde een verdovingsgeweer

Gebruik van een gas-, lucht- en veerdrukwapen is toegestaan, na vangst van een wasbeer middels een vangkooi/kastval, voor het beperken van de omvang van populaties invasieve exoten middels opdracht (artikel 3.26 lid 1 onder d en onder 3° Wnb). Wasberen zijn ook in de schemering en nacht actief. Voor een effectieve en efficiënte bestrijding is het daarom noodzakelijk om middelen in te zetten en te vervoeren die in deze periode bruikbaar zijn, in afwijking van artikel 3.16 lid 1 sub a Bnb. Met de inzet van een geluiddemper zijn er meer locaties waar geschoten kan worden en is de uitvoer van beheer minder belastend voor de schutter. De geluiddemper kan enkel worden gebruikt onder voorwaarde dat hiervoor aanvullend ontheffing is verleend door het Ministerie van Justitie en Veiligheid, tenzij de demper niet op andersoortige wapens is te gebruiken. De bevoegdheid voor het verlenen van toestemming tot het onder zich hebben (bezit en aanschaf) en dragen (gebruiken en onbedekt zichtbaar hebben in de openbare ruimte) van een geluiddemper ligt namelijk bij het Rijk.

Schietmasker

Gebruik van een schietmasker is toegestaan om na vangst middels een vanginrichting de wasbeer te doden. Met een schietmasker wordt er een stalen pen diep in de hersenen van een dier gedreven, waarbij meteen volledige bewusteloosheid optreedt (hersensdood). Hierna kan men het bewegingsloze en geheel onbewuste dier door het maken van een snede in de hals laten verbloeden ter definitieve doding. Dit is een standaard techniek die in alle slachthuizen wordt toegepast.

In het faunabeheerplan was deze methode alleen genoemd bij de (grotere) zoogdiersoorten. Uit voortschrijdend inzicht is echter gebleken dat er ook professionele schietmaskers in de handel zijn voor het verdoven en daarna laten verbloeden van kleinere zoogdieren en vogelsoorten. Met een schietmasker als een extra optie voor het doden van wasberen na vangst kan per geval bekeken worden welke methode voor doding van een gevangen dier op dat moment en betreffende locatie het meest geschikt is. Zo is een dierenarts niet altijd direct beschikbaar of bereid tot het toedienen van een dodelijke injectie, en is er bij het gebruik van een luchtdrukwapen voor het doden van een dier toch altijd enig risico voor de omgeving omdat er een projectiel wordt afgeschoten. De persoon die het schietmasker gebruikt, moet een verlof van de politie hebben voor de kruitpatronen als die in het schietmasker gebruikt worden.

Verdoving als middel tot bemachtiging

Verdoving is een middel tot bemachtiging. Hiermee kunnen wasberen (indien tot op voldoende afstand benaderbaar) effectief levend worden bemachtigd, bijvoorbeeld door middel van het toedienen van een verdovingsmiddel middels injectie met blaaspijp of verdovingsgeweer (gas-, lucht- of veerdrukwapen) of door het gebruik van orale verdovingsmiddelen via aas door dierenarts of andere daartoe gerechtigde deskundige.

Wasberen kunnen op afstand met een verdovingsgeweer (gas-, lucht- en veerdrukwapen) of blaaspijp worden ingeschoten en vervolgens worden gevangen. Om effectief te kunnen zijn, moet men binnen een afstand van 30 meter kunnen komen (verdovingsgeweer) of 5 meter (blaaspijp). Wasberen kunnen ook in de schemering en nacht actief zijn. Voor een effectieve en efficiënte bemachtiging is het daarom noodzakelijk om middelen in te zetten en te vervoeren die in deze periode bruikbaar zijn, in afwijking van artikel 3.16 lid 1 Bnb. Voor het gebruik van het verdovingsgeweer voor zonsopgang en na zonsondergang zijn daarom kunstmatige lichtbronnen, laserpointer, digitale richtkijker ('dual purpose' kijker die kan veranderen van dag- naar nachtkijker) en/of nachtzichtapparatuur met infrarood, warmtebeelden, en restlichtversterkers noodzakelijk.

Geweren, waaronder ook de gas-, lucht en veerdrukwapens vallen, mogen niet zonder ontheffing buiten jachtvelden gebruikt worden, of door personen zonder jachtakte. De ontheffing maakt het gebruik van gas-, lucht en veerdrukwapens (verdovingsgeweren) voor andere groepen dan jachtaktehouders en op andere locaties dan wettelijk bejaagbare jachtvelden mogelijk. De eisen voor een bejaagbaar veld zien met name ook op het planmatige beheer van beschermde diersoorten in een groter gebied om de instandhoudingsdoelstelling te waarborgen, wat op onbeschermde soorten zoals exoten niet van toepassing is.

Het gas-, lucht- en veerdrukwapen (verdovingsgeweer) maakt geen gebruik van munitie en in die zin wordt er afgeweken van de voorschriften voor munitie ten aanzien van kogel- en hagelgeweren. Een gas- lucht- of veerdrukwapen is een geschikt instrument voor het verdoven van een dier en is veilig voor de gebruiker. Door -indien mogelijk- verdoven toe te passen om een dier te bemachtigen wordt een minder ingrijpend instrument ingezet dan doden en daarmee wordt het uitvoeringsschema gevolgd.

Het incidenteel verdoven van een dier met een gas-, lucht- of veerdrukwapen heeft geen effect op de volksgezondheid en er blijven geen loodresten in de natuur achter.

Vanginrichtingen

Het is verboden zich buiten gebouwen te bevinden met bij algemene maatregel van bestuur aangewezen middelen die geschikt zijn voor het doden of vangen van dieren, of met materialen ter onmiddellijke vervaardiging van die middelen, indien redelijkerwijs moet worden aangenomen dat die middelen of materialen zullen worden gebruikt voor het doden of vangen van dieren (artikel 3.24 lid 2 Wnb). Gedeputeerde Staten kunnen ontheffing voor dit verbod verlenen (artikel 3.25 lid 4 Wnb). Het gebruik van kastvallen is uitgezonderd van de verboden middelen buiten gebouwen op grond van artikel 3.24, tweede lid, Wnb jo. artikel 3.10 aanhef en sub c Bnb.

Met een kast-val of vangkooi kunnen meerdere wasberen tegelijk worden gevangen. Het is mogelijk dat de dieren in de kast-val of vangkooi stress ervaren. De tijd in gevangenschap in een vangkooi of kast-val wordt beperkt door het aanbrengen van een meldsysteem (zender) dat aangeeft dat de vangkooi/kast-val gevangen heeft of dat er sprake is van een storing (zoals netwerkfouten of stroomuitval), zodat onnodig lijden wordt voorkomen. Het meldsysteem dient minimaal tweemaal daags een status update te versturen naar de gebruiker van de vangkooi/kastval. De vangkooi of kast-val moet bij een vangst- of storingsmelding zo snel mogelijk, maar uiterlijk binnen 4 uur worden gecontroleerd. 's Nachts ofwel met behulp van kunstlicht binnen 4 uur na ontvangst van de melding, ofwel onmiddellijk na zonsopkomst. Als alternatief voor een meldsysteem kan een vangkooi of kast-val minimaal iedere 24 uur worden gecontroleerd op vangsten. Daarbij dient in de vangkooi of kast-val steeds voldoende vers drinkwater aanwezig te zijn. Voor zover er andere dieren dan een wasbeer gevangen worden dienen deze onmiddellijk in vrijheid te worden gesteld, tenzij voor die andere diersoort en voor het gebruik van dit vangmiddel ter plekke ook een ontheffing, vrijstelling of opdracht verleend is, dan wel nadere toestemming niet benodigd is.

Gevangen wasberen moeten naar een geschikte opvanglocatie worden gebracht of aan medewerkers van de opvanglocatie worden overgedragen, indien de kosten van opvang in redelijkheid kunnen worden verlangd. De Provincie stelt vast of er opvangmogelijkheden tegen kosten die in redelijkheid kunnen worden verlangd voorhanden zijn en brengt de faunabeheereenheid daarvan op de hoogte. Voor de invulling van deze kosten baseert de Provincie zich op voorheen opgedane ervaringen in de periode oktober 2019 – maart 2022. De ontheffinghouder en -gebruiker dienen zich op de hoogte te houden van de mogelijkheden tot opvang, conform de escalatieladder. Indien opvang niet mogelijk is, of indien een bepaalde wasbeer niet met vanginrichtingen of anders levend te bemachtigen is, dan is het toegestaan de gevangen wasbeer te doden via de in deze opdracht/ontheffing onder voorwaarden toegestane middelen.

Honden

De inzet van honden (niet zijnde lange honden) kan nodig zijn voor het opsporen van een ziek of gewond dier, welke door de uitvoerder niet makkelijk te bereiken is.

Dodelijke injectie

Soms is het nodig om dieren te doden met een dodelijke injectie, die door een dierenarts wordt toegediend. Dit kan bijvoorbeeld worden ingezet wanneer de inzet van andere middelen niet of minder veilig is voor de wasbeer, de gebruiker of de omgeving.

Specifieke toelichting Waterschap Limburg

Specifiek voor medewerkers van het Waterschap Limburg en andere personen die belast zijn met het opsporen en vangen van muskus- en beverratten wordt een gas-, lucht- en veerdrukwapen toegestaan met voldoende trefenergie voor het doden van dieren op korte afstand middels hersenschot, al dan niet voorzien van een geluiddemper, of een klein kaliber geweer (.22 lr) voor het doden van wasberen die als bijvangst levend zijn gevangen met een vanginrichting, al dan niet binnen de bebouwde kom en afwijkend van de eisen van een bejaagbaar veld, het bezit van een jachtakte en de voorschriften ten aanzien van munitie). De kogel die gebruikt wordt in combinatie met een gas-, lucht- en/of veerdrukwapen dient voldoende energie te hebben voor het doden van dieren op korte afstand middels hersenschot. Dat betekent voor de wasbeer een minimale energie van 25 Joules (kaliber van ten minste .22 inch of 5,5 mm). Daarnaast is het doden van gevangen wasberen alleen toegestaan indien door de Provincie is vastgesteld dat er geen opvangmogelijkheden zijn met kosten die in redelijkheid kunnen worden verlangd. De Provincie brengt de faunabeheereenheid daarvan op de hoogte.

Besluit

Gelet op het voorgaande en kijkende naar hetgeen beschreven in hoofdstuk 8.22 van het Faunabeheerplan 2020-2026 is een opdracht/ontheffing voor de wasbeer noodzakelijk. Wij besluiten dan ook om voor de periode van 12 oktober 2022 t/m 31 december 2026 de volgende opdracht en ontheffing te verlenen: '2022-05: Opdracht / Ontheffing Wasbeer (*Procyon lotor*)'.

Gelet op artikel 3.18 vierde lid juncto eerste lid Wnb, worden de opdracht en bijbehorende ontheffing voor de wasbeer verleend ter bescherming van de wilde flora en fauna en instandhouding van de natuurlijke habitats. Dit ter uitvoering van de Europese verordening 1143/2014 betreffende de preventie en beheersing van de introductie en verspreiding van invasieve uitheemse soorten.

Er mogen geen wasberen worden geschoten in het veld in de periode van 15 maart tot 1 september. Voor het overige is de ontheffing jaarrond inzetbaar, gedurende het gehele etmaal en ook op zon- en feestdagen. De opdracht/ontheffing is inzetbaar binnen de gehele provincie Limburg.

Tegelijk met het verlenen van deze opdracht/ontheffing wordt de opdracht en ontheffing nr. 2019-04: Wasbeer ingetrokken.

Rechtsbescherming

Als dit besluit uw belang rechtstreeks raakt en u het met de inhoud van dit besluit niet eens bent, kunt u bezwaar maken. U moet dan binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is verzonden een bezwaarschrift indienen. Op deze procedure is de Algemene wet bestuursrecht van toepassing. Het bezwaarschrift moet worden ondertekend en moet ten minste bevatten: de naam en het adres van de indiener, de datum, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht alsmede de redenen van het bezwaar (motivering). Het bezwaarschrift moet worden gericht aan: Gedeputeerde Staten van Limburg, Algehele Juridische Zaken, team Rechtsbescherming, Postbus 5700, 6202 MA Maastricht. Voor meer informatie verwijzen wij u naar www.limburg.nl.

Als uw bezwaar is gericht tegen een besluit van het College van Gedeputeerde Staten, is naast het indienen van uw bezwaarschrift per post ook de elektronische weg opengesteld. U dient dan gebruik te maken van een daartoe ontwikkeld webformulier. Aan het webformulier is een DigiD-module dan wel eHerkenning-module gekoppeld zodat u het bezwaarschrift digitaal kunt ondertekenen.

Op deze wijze wordt onder andere gewaarborgd dat het elektronisch verkeer op een betrouwbare en vertrouwelijke manier plaatsvindt. De webformulieren zijn geplaatst op de website van de Provincie Limburg en te raadplegen via <https://www.limburg.nl/loket/producten-diensten/@606/bezwaar-beslissing/> onder 'Hoe dient u uw bezwaar in?'

De directe link naar de DigiD-module is:

https://formulieren.limburg.nl/provincielimburg/Bezwaar_Indienen_D

De directe link naar de eHerkenning-module is:

https://formulieren.limburg.nl/provincielimburg/Bezwaar_Indienen_eH

Als u een bezwaarschrift heeft ingediend, dan kunt u tevens een verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening indienen bij de Voorzieningenrechter van de Rechtbank Limburg, locatie Roermond, Sector Bestuursrecht; Postbus 950, 6040 AZ Roermond. Voor meer informatie verwijzen wij u naar www.rechtspraak.nl.

Gedeputeerde Staten van Limburg

voorzitter

secretaris